

Sygn. akt I ACa 24/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Beata Wojtasiak (spr.)
Sędziowie	:	SA Elżbieta Borowska SO del. Bogusław Suter
Protokolant	:	Iwona Aldona Zakrzewska

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2014 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **S.A. we W.**

przeciwko **M. C. i R. C. (1)**

o zapłatę

na skutek apelacji **powoda**

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 1 października 2013 r. sygn. akt I C 402/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanych kwotę 2.700 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Powódka (...) S.A. we W. pozwem z dnia 16 kwietnia 2013r. wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych M. i R. C. (1) kwoty 182.702,41 złotych z ustawowymi odsetkami:

- a) od kwoty 5.582,85 złotych od dnia 17 kwietnia 2012r. do dnia zapłaty,
- b) od kwoty 5.582,85 złotych od dnia 16 maja 2012r. do dnia zapłaty,
- c) od kwoty 5.593,15 złotych od dnia 16 czerwca 2012r. do dnia zapłaty,

- d) od kwoty 5.593,81 złotych od dnia 17 lipca 2012r. do dnia zapłaty,
- e) od kwoty 156.626,83 złotych od dnia 2 sierpnia 2012r. do dnia zapłaty,
- f) od kwoty 3.722,92 złotych od dnia 16 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty,

wraz z kosztami procesu według norm przepisanych, z zastrzeżeniem pozwanym prawa powoływania się w zakresie wyżej wymienionych kwot na ograniczenie odpowiedzialności wynikające z ustanowionej przez nich hipoteki łącznej kaucyjnej na kwotę 240.000 złotych na nieruchomościach, dla których Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgi wieczyste o nr (...).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym w dniu 25 kwietnia 2013r. w sprawie I Nc 60/13 Sąd Okręgowy w Olsztynie uwzględnił żądanie pozwu.

W ustawowym terminie pozwani M. C. i R. C. (1) wnieśli sprzeciw, w którym domagali się oddalenia powództwa i zasądzenia od powódki na ich rzecz kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 1 października 2013 roku oddalił powództwo.

Sąd ten ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka (...) S.A. we W. na podstawie umowy z dnia 22 października 2009 r. nr (...) udzieliła (...) Spółce jawnej M. i R. C. (2) z siedzibą w D. pożyczki w kwocie 446.215 złotych na zakup samochodu ciężarowego – wywrotki marki (...) z zabudową, rok produkcji 2008. Pożyczka miała być spłacana w 60 miesięcznych ratach, które obejmowały zwrot kapitału wraz z należnym powódce oprocentowaniem, ustalonym w oparciu o zmienną stopę procentową, uzależnioną od wysokości stopy WIBOR dla depozytów jednomiesięcznych. Stosownie do §11 ogólnych warunków umowy w przypadku niedotrzymania przez pożyczkobiorcę warunków umowy, a w szczególności jeśli pożyczkobiorca dopuści się opóźnienia w stosunku do którejkolwiek z rat, powódka była upoważniona do postawienia pożyczki w całości lub w części w stan natychmiastowej wymagalności w terminie określonym, w pisemnym wezwaniu skierowanym do pożyczkobiorcy. Spłata pożyczki została zabezpieczona wekslem in blanco i hipoteką kaucyjną łączną do kwoty 240.000 złotych na szczegółowo opisanych nieruchomościach, a także zastawem rejestrowym ustanowionym na samochodzie ciężarowym marki (...), na zakup którego udzielona została pożyczka.

Zgodnie z § 7 umowy zastawu rejestrowego z dnia 30 listopada 2009r. zaspokojenie roszczeń powódki z przedmiotu zastawu mogło nastąpić według wyboru powódki:

- według przepisów o postępowaniu egzekucyjnym,
- poprzez przejęcie przedmiotu zastawu na własność powódki,
- poprzez sprzedaż przedmiotu zastawu w drodze przetargu publicznego przeprowadzonego przez komornika lub notariusza.

Stosownie do § 9 umowy w przypadku, gdy zaspokojenie roszczeń powódki nastąpi przez przejęcie na własność przedmiotu zastawu, powódka złoży zastawcy oświadczenie o przejęciu na własność przedmiotu zastawu, zawierające:

- a) określenie przedmiotu zastawu,
- b) żądanie wydania przedmiotu zastawu.

Przejęcie na własność nastąpi z dniem złożenia przez powódkę oświadczenia, z zastrzeżeniem, że oświadczenie to zostanie złożone nie wcześniej niż następnego dnia po upływie terminu wykonania zobowiązania, które zostało zabezpieczone zastawem rejestrowym na przedmiocie zastawu.

Z uwagi na brak płatności dwóch rat wynikających z umowy pożyczki nr (...) z terminem płatności na dzień 15 kwietnia i 15 maja 2012r., pismem z dnia 24 maja 2012r. powódka wezwała spółkę (...) do uregulowania zaległości w terminie 3 dni od daty otrzymania wezwania. Następnie zaś pismem z dnia 17 lipca 2012r. powódka, powołując się na § 11 ogólnych warunków umowy, rozwiązała umowę pożyczki nr (...) i postawiła ją w stan natychmiastowej wymagalności z dniem 17 lipca 2012r., wzywając do spłaty całej pozostałej kwoty pożyczki wraz z zaległościami w wysokości 178.979,49 złotych, w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania.

Na dzień rozwiązania umowy spółka (...) zalegała z płatnością 4 rat pożyczki na łączną kwotę 22.352,66 złotych, w tym:

- na kwotę 5.582,85 złotych z terminem płatności do dnia 16 kwietnia 2012r.,
- na kwotę 5.582,85 złotych z terminem płatności do dnia 15 maja 2012r.,
- na kwotę 5.593,15 złotych z terminem płatności do 15 czerwca 2012r.,
- na kwotę 5.593,81 złotych z terminem płatności do 16 lipca 2012r.

Z dniem rozwiązania umowy stała się wymagalna pozostała niespłacona część pożyczki, tj. kwota 156.626,83 złotych, zaś kwota 3.722,92 złotych stanowiła odsetki z tytułu nieterminowych płatności rat pożyczki do kwietnia 2012r.

W dniu 28 sierpnia 2012r. powódka, powołując się na zawarcie umowy pożyczki nr (...) oraz wypełniony weksel in blanco, złożyła przeciwko Spółce (...) pozew o zapłatę kwoty 183.777,64 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od należności głównej od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Nakazem zapłaty z dnia 30 sierpnia 2012r. wydanym przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w postępowaniu nakazowym w sprawie X GNC 684/12 nakazał (...) Spółce jawnej M. i R. C. (2) z siedzibą w D., aby zapłaciła powódce kwotę 183.777,64 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 28 sierpnia 2012r. do dnia zapłaty.

Postanowieniem z dnia 16 listopada 2012r. Sąd Rejonowy w Olsztynie ogłosił upadłość (...) Spółki jawnej M. i R. C. (2) z siedzibą w O..

Pismem z dnia 5 marca 2013r. powódka zgłosiła wobec upadłego wierzycelność w łącznej wysokości 524.404,30 złotych, na którą to kwotę składają się zaległości powstałe w związku z zawartymi umowami nr (...), w tym kwota 192.097,50 złotych wynikająca z umowy nr (...) i zasądzona nakazem zapłaty Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 30 sierpnia 2012r. We wniosku powódka oświadczyła, że kwota uzyskana ze sprzedaży przedmiotów zabezpieczenia prawdopodobnie zaspokoiłaby jej wierzycelność.

Dokonując oceny odpowiedzialności pozwanych, Sąd Okręgowy podstawy tej odpowiedzialności poszukiwał w przepisie art. 65 § 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 707 ze zm.), co umożliwiło pozwany obronę w trybie art. 73 tej ustawy, opartą na zarzucie zaspokojenia wierzycelności przysługującej powódce w drodze przejęcia na własność przedmiotu zastawu rejestrowego zabezpieczającego spłatę pożyczki.

Nie kwestionując, że zadłużenie Spółki (...) na dzień rozwiązania umowy pożyczki wynosiło 182.702,41 złotych (co zresztą potwierdzone prawomocnym nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie X GNC 684/12), Sąd I instancji wskazał, że powódka zaspokoili swą wierzycelność, albowiem pismem z dnia 17 lipca 2012r. powódka – oprócz rozwiązania umowy pożyczki nr (...) i postawienia jej w stan natychmiastowej wymagalności – dokonała także przejęcia na własność przedmiotu zastawu rejestrowego ustanowionego na zabezpieczenie spłaty pożyczki, powołując się na § 7 ust. 2 i § 9 umowy zastawu rejestrowego.

Sąd podkreślił, że pozaegzekucyjne sposoby zaspokojenia przewidziane w rozdziale VI w ustawie z dnia 6 grudnia 1996r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów są wyjątkowe wobec reguły wyrażonej w art. 21 i - jako zawarte w przepisach o charakterze bezwzględnie obowiązującym - stanowią zamkniętą listę, która nie może być uzupełniana

ani modyfikowana umownie. Stosownie zaś do art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy o zastawie rejestrowym przejęcie na własność przedmiotu zastawu rejestrowego następuje po upływie terminu wykonania zobowiązania, które zostało zabezpieczone tym zastawem, z dniem złożenia przez zastawnika oświadczenia na piśmie o przejęciu tego przedmiotu na własność – w przypadku określonym w ust. 1 pkt 2 i 3 (gdy przedmiotem zastawu rejestrowego są rzeczy występujące powszechnie w obrocie towarowym albo rzeczy, wierzytelności i prawa lub zbiory rzeczy lub praw stanowiące całość gospodarczą, a strony w umowie zastawniczej ściśle oznaczyły wartość przedmiotu zastawu albo określiły sposób ustalenia jego wartości dla zaspokojenia zastawnika). Natomiast zgodnie z art. 23 ust. 2 ustawy jeżeli umowa zastawnicza przewiduje zaspokojenie zastawnika w drodze przejęcia na własność rzeczy obciążonych zastawem rejestrowym, występujących powszechnie w obrocie towarowym, wartość przejętych rzeczy ustala się na podstawie średniej ceny tych rzeczy z dnia przejęcia.

Mając na uwadze treść powyżej cytowanych przepisów Sąd Okręgowy stwierdził, że skutkiem przejęcia na własność przedmiotu zastawu w postaci samochodu ciężarowego jest zaspokojenie wierzytelności powódki z tytułu udzielonej w oparciu o umowę nr (...) pożyczki zabezpieczonej zastawem rejestrowym, do wartości przedmiotu zastawu ustalonej na podstawie średniej ceny z dnia przejęcia. Tym samym, skoro powódka zdecydowała się na zaspokojenie swojego roszczenia wynikającego z umowy pożyczki poprzez przejęcie na własność przedmiotu zastawu, nie może teraz skutecznie zasłaniać się tym, że nie nastąpiła jeszcze jego sprzedaż.

Sąd uznał, że w sytuacji złożenia oświadczenia o przejęciu na własność przedmiotu zastawu rejestrowego – zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 6 k.c. – to powódka powinna była wykazać, iż po zaspokojeniu roszczenia w trybie art. 22 ust. 1 pkt 2 i art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy wartość przejętego przedmiotu była niewystarczająca do pokrycia jej wierzytelności w całości lub części, a więc to ona powinna udowodnić, że przysługuje jej wierzytelność z tytułu umowy pożyczki w takiej kwocie, w jakiej dochodziła w pozwie.

Zauważając, że powódka na okoliczność wartości przedmiotu zastawu rejestrowego na dzień jego przejęcia (17 lipca 2012r.) nie zgłosiła dowodu z opinii biegłego Sąd przyjął, że ujawnione w sprawie okoliczności oraz dokumenty pozwoliły na ustalenie, że wartość przedmiotu zastawu rejestrowego na moment jego przejęcia wystarczyła na pokrycie wierzytelności powódki objętej żądaniem pozwu.

W szczególności Sąd miał na względzie, że w momencie zawierania umowy pożyczki wartość ofertowa samochodu ciężarowego marki (...) wskazywana przez strony umowy wynosiła 469.700 złotych brutto (385.000 złotych netto). Taką samą wartość wpisano do umowy zastawu rejestrowego z dnia 30 listopada 2009r. Nadto, powódka, dokonując w toku postępowania upadłościowego w dniu 5 marca 2013r. (przeszło trzy lata po udzieleniu pożyczki, a miesiąc przed wszczęciem postępowania w niniejszej sprawie) zgłoszenia wierzytelności z tytułu umowy pożyczki nr (...), zaznaczyła, że kwota uzyskana ze sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia prawdopodobnie zaspokoiłaby jej wierzytelność.

Zdaniem Sadu I instancji nie budzi wątpliwości, że od momentu zakupu samochodu ciężarowego marki (...) nastąpiło obniżenie jego wartości, jednakże mało prawdopodobnym wydaje się wniosek, że obniżka ta przekroczyła 50% pierwotnej wartości pojazdu, zwłaszcza, że w zgłoszeniu wierzytelności dokonany pismem z dnia 5 marca 2013r. powódka twierdziła, że prawdopodobnie nastąpiłoby zaspokojenie roszczenia ze sprzedaży przedmiotu zastawu. Nawet przy przyjęciu, że aktualna wartość samochodu ciężarowego może kształtować się na poziomie wskazanej połowy jego wartości ofertowej z daty zawarcia umowy, to wartość ta przekracza wierzytelność dochodzoną pozwem (234.850 złotych brutto, 192.500 złotych netto). Koresponduje to też z niezaprzeczoną stanowiskiem pozwanego R. C. (1), który na rozprawie w dniu 1 października 2013r. przyznał, że na dzień przejęcia na własność przedmiotu zastawu wartość pojazdu ciężarowego mogła odpowiadać wartości dochodzonej przez powódkę należności.

W ocenie Sądu, można uznać, że wartość przejętego pojazdu ciężarowego zaspokoila całą wierzytelność powódki wynikającą z umowy pożyczki nr (...). Tym samym trudno przyjąć, że zostało udowodnione istnienie wierzytelności w wysokości dochodzonej pozwem. Jak wynika z przebiegu postępowania w niniejszej sprawie, kwota ta nie uwzględnia faktu przejęcia na własność przedmiotu zastawu rejestrowego, którego wartość pomniejszyła wartość wierzytelności zabezpieczonej tym zastawem.

Mając powyższe na uwadze, Sąd doszedł do przekonania, że powódka nie wykazała, iż przysługuje jej względem pozwanych jako dłużników rzeczowych wierzytelność z tytułu umowy pożyczki nr (...). Przejęcie na własność przedmiotu zastawu jest sposobem zaspokojenia wierzytelności zastawnika, a wygaśnięcie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką powoduje jej wygaśnięcie jako ograniczonego prawa rzeczowego.

Powyższe okoliczności skutkowały oddaleniem powództwa o zapłatę w całości, o czym orzeczono jak w sentencji wyroku.

Powód wniósł od powyższego wyroku apelację, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

- 1. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że strona powodowa przejęła na własność przedmiot zastawu rejestrowego ustanowionego na zabezpieczenie roszczeń z umowy pożyczki nr (...) podczas, gdy zgodnie z art. 22 ust. 2 ustawy o zastawie rejestrowym oraz § 9 ust. 2 umowy zastawu rejestrowego, oświadczenie o przejęciu na własność przedmiotu zastawu może zostać złożone dopiero po upływie terminu wykonania zobowiązania, a zatem oświadczenie o przejęciu na własność przedmiotu zastawu mogło zostać skutecznie złożone przez stronę dopiero po bezskutecznym upływie 7-dniowego terminu na spłatę pożyczki wyznaczonego w piśmie z dnia 17 lipca 2012 roku,**
- 2. naruszenie prawa materialnego tj. art. 22 ust. 2 ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że przejęcie na własność przedmiotu zastawu może nastąpić wskutek oświadczenia zastawnika złożonego przed upływem terminu wykonania zobowiązania, podczas gdy przejęcie na własność przedmiotu zastawu jest dopuszczalne dopiero po bezskutecznym upływie terminu wykonania zobowiązania zabezpieczonego zastawem rejestrowym,**
- 3. naruszenie prawa materialnego tj. art. 6 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że na stronie powodowej spoczywał ciężar udowodnienia, że wierzytelność objęta powództwem istnieje, pomimo złożenia oświadczenia o przejęciu na własność przedmiotu zastawu, podczas gdy to pozwani winni udowodnić, że wskutek tego oświadczenia wierzytelność strony powodowej została zaspokojona w całości,**
- 4. naruszenie prawa materialnego tj. art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz przepisów postępowania tj. art. 232 zd. 2 k.p.c. poprzez pozbawienie strony powodowej prawa do bezstronnego procesu i równego traktowania stron w związku z uprzywilejowaniem przez Sąd pozwanych i przeprowadzeniem z urzędu dowodu z umowy zastawu rejestrowego, pomimo spoczywającego na pozwanych obowiązku przedstawiania dowodów na poparcie okoliczności uzasadniających oddalenie powództwa,**
- 5. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy o zastawie rejestrowym poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że w umowie zastawniczej nie jest możliwe określenie innego sposobu ustalenia wartości przedmiotu zastawu dla zaspokojenia zastawnika niż określony w art. 23 ust. 2 ustawy podczas gdy określenie takiej wartości przewiduje art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy, a zatem strony mogły w umowie ustalić, że wierzytelność podlega zaspokojeniu do wysokości wartości przedmiotu zastawu określonej przez rzeczoznawcę i uzależnić rozliczenie zabezpieczonej wierzytelności od wydania przedmiotu i dokonania jego wyceny,**
- 6. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie błędnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i przyjęcie, że wartość rynkowa przedmiotu zastawu rejestrowego przewyższa wysokość roszczenia objętego powództwem, podczas gdy ocena**

zebranego w sprawie materiału dowodowego nie pozwala na przyjęcie, że wartość rynkowa przedmiotu zastawu przewyższa zobowiązanie pozwanych.

Wskazując na powyższe, powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa, zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz zastrzeżenie prawa powoływania się pozwanych w zakresie należność wskazanych w punkcie 1 i 2 na ograniczenie odpowiedzialności wynikające z ustanowionej przez pozwanych hipoteki umownej łącznej kaucyjnej do kwoty 240.000 złotych na nieruchomościach, dla których Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgi wieczyste oraz zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i na ich podstawie wywiódł trafne wnioski. Sąd Apelacyjny w całości aprobuje stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy przyjmuje za swoje.

Ponieważ kwestią sporną w niniejszej sprawie była przede wszystkim interpretacja przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 1996 roku o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, Nr 67, poz. 569), w pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. 22 ust. 1 pkt 2 tej ustawy z dnia 6 grudnia 1996 roku o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów u_@mowa zastawnicza może przewidywać zaspokojenie zastawnika przez przejęcie przez niego na własność przedmiotu zastawu rejestrowego, jeżeli przedmiotem zastawu rejestrowego są rzeczy występujące powszechnie w obrocie towarowym. Przejęcie na własność przedmiotu zastawu rejestrowego następuje po upływie terminu wykonania zobowiązania, które zostało zabezpieczone tym zastawem, z dniem złożenia przez zastawnika oświadczenia na piśmie o przejęciu tego przedmiotu na własność - w przypadku określonym w ust. 1 pkt 2 i 3 (ust. 2 pkt 2).

Powódka – (...) S.A. we W. złożyła oświadczenie woli o przejęciu na własność przedmiotu zastawu – samochodu ciężarowego marki S.. Samochód ten niewątpliwie, w świetle powyżej cytowanych przepisów, jest rzeczą występującą powszechnie w obrocie towarowym. W doktrynie przyjmuje się, że w dobie obfitości dóbr materialnych trudno znaleźć przedmioty nie spełniające tego kryterium. Stąd też przyjmuje się, że powyżej cytowany art. 22 ust. 1 pkt 2 przede wszystkim nie dotyczy rzeczy nacechowanych piętnem twórcy np. dzieł objętych prawami autorskimi. Poza tym wyłączone z umów o przejęcie są rzeczy nie będące oryginalnymi, lecz unikatowe do tego stopnia, że ich obiektywna wartość jest trudna do ustalenia. W niniejszej sprawie nie ulegało jednak wątpliwości, że samochód marki S., stanowiący przedmiot zastawu, był rzeczą występującą powszechnie w obrocie towarowym, nie nacechowaną indywidualnie. W odniesieniu do rzeczy tego rodzaju możliwe jest zaspokojenie się wierzyciela – zastawnika poprzez przejęcie na własność przedmiotu zastawu.

W niniejszej sprawie ewidentnie doszło do skutecznego przejęcia na własność przedmiotu zastawu przez (...) S.A. we W..

Zgodnie z powyżej cytowanym art. 22 ust. 2 ustawy przejęcie to nastąpiło po upływie terminu wykonania zobowiązania, z dniem złożenia przez powódkę oświadczenia na piśmie. Fakt, iż przejęcie rzeczy obciążonej na własność następuje z dniem złożenia oświadczenia zgodnie z przepisami ustawy nie ulega wątpliwości. W judykaturze podkreśla się, że przejęcie na własność przedmiotów zastawu przez zastawnika następuje w drodze jednostronnego oświadczenia woli złożonego przez uprawnionego i z dniem złożenia takiego oświadczenia, a naruszenie obowiązku uprzedniego zawiadomienia na piśmie zastawcy o zamiarze podjęcia czynności zmierzających do zaspokojenia zastawnika z przedmiotu zastawu nie może wykluczyć skutku w postaci przejścia własności - sankcji takiej nie

przewiduje bowiem ani art. 22 ustawy, ani art. 25 (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2006 roku, IV CSK 62/06, Lex nr 191171).

W przedmiotowej sprawie powódka już pismem z dnia 24 maja 2012 roku wzywała dłużników do wykonania zobowiązania, zakreślając 3-dniowy termin na spełnienie świadczenia (k. 52). Następnie pismem z dnia 17 lipca 2012 roku (k. 56) ponownie wezwała do natychmiastowego wykonania zobowiązania i jednocześnie oświadczyła, że z dniem 17 lipca 2012 roku przejmuje na własność przedmioty zastawu rejestrowego ustanowione na zabezpieczenie umowy. Bezskuteczny wpływ terminu do spełnienia świadczenia wywołał więc skutek prawny wynikający ze złożonego przez powoda oświadczenia o przejściu na własność przedmiotu zastawu. Okoliczność ta została trafnie oceniona przez Sąd i instancji.

Za Sądem tym wskazać też należy, że pismo powódki z dnia 17 lipca 2012, w części zmierzającej do ustalenia wartości przedmiotu przejścia, zawierało rozwiązanie niedopuszczalne i sprzeczne z umową. W § 9 ust. 2 umowy zawartej przez strony wskazano bowiem, że przejście na własność przedmiotu zastawu nastąpi z dniem złożenia przez (...) S.A. we W. oświadczenia, a wartość tych rzeczy ustala się na podstawie średniej ceny tych rzeczy z dnia przejścia ustalonej przez rzeczoznawcę wskazanego przez pożyczkodawcę (ust.5). Natomiast w oświadczeniu z dnia 17 lipca 2012 roku wskazano, że przejście ruchomości następuje według ceny za jaką nastąpi sprzedaż przedmiotów zastawu, a ostateczne rozliczenie umowy nastąpi po sprzedaży przedmiotu zastawu. Na tle umów opartych na przepisie art. 22 ust.1 pkt. 2 ustawy, a więc w odniesieniu do przejścia rzeczy powszechnie występujących w obrocie, należy kwestionować powiązanie średniej ceny rzeczy z datą jakąkolwiek inną niż złożenie oświadczenia o przejściu, ze względu na sprzeczność z art. 23 ust.2 ustawy, w którym określono jako miarodajną datę przejścia.

Wbrew odmiennemu przeświadczeniu skarżącego, stanowczo stwierdzić przy tym należy, że ciężar dowodu w zakresie wartości przejętej rzeczy spoczywa na zastawniku. Wyprowadzić go można, odwołując się do treści art 23 ust. 3 ustawy, który nakłada na zastawnika obowiązek rozliczenia się z zastawcą, do czego z kolei niezbędne jest ustalenie wartości przedmiotu zastawu. Z takim rozwiązaniem ustawowym korespondowała zresztą umowa stron, stanowiąc § 9 ust. 5, że wartość przedmiotu zastawu ustala się według cen z daty przejścia ustalonej przez rzeczoznawcę, powołanego przez pożyczkodawcę. Zaniechanie powołania rzeczoznawcy przez powoda i ustalenia tą drogą wartości przejętej rzeczy na datę przejścia nie może prowadzić w procesie do przerzucenia na stronę przeciwną obowiązku wykazania takiej wartości, gdyż stanowiłoby to nieuzasadnione faworyzowanie opieszałości powoda.

Mając na uwadze powyższe za niezasadny uznać należało zarzut apelacyjny dotyczący naruszenia art. 6 k.c., bowiem powódka w niniejszym postępowaniu nie wykazała skutecznie, że wartość pojazdu marki S. nie zaspokajała jej roszczeń w całości. Na marginesie przy tym zauważyć trzeba, że w prowadzonym równoległe postępowaniu upadłościowym powódka złożyła oświadczenie, iż kwota uzyskana m.in. ze sprzedaży przedmiotowego pojazdu wystarczy na pokrycie jej wierzytelności (k.100).

Niezasadny jest także zarzut apelacyjny dotyczący naruszenia art. 232 zd. 1 k.p.c. Sąd Okręgowy wprawdzie rzeczywiście z urzędu przeprowadził dowód z umowy zastawu, tym niemniej umowa ta była przecież źródłem roszczenia powódki. Z tego punktu widzenia niezrozumiałą jest zarzut stawiany przez stronę powodową, jakoby Sąd Okręgowy naruszył zasadę kontryktoryjności postępowania.

W tym stanie rzeczy, uznając apelację za niezasadną, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego za II instancję orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. z § 6 pkt 6 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1349 ze zm.).